

Amnesti og lempning for avsløring av karteller

Oppdatert 1. januar 2014

Etter konkurranseloven §§ 30 og 31 kan det gis lempning for foretak som bistår Konkurransetilsynet med oppklaring av egen eller andres overtredelse av forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid i konkurranseloven § 10. Konkurransetilsynet kan ilegge betydelige overtredelsesgebyr ("bot") for foretak som deltar i et kartell. Med karteller menes typisk anbudssamarbeid, prissamarbeid og markedsdeling. Det kan gis hel lempning (amnesti) og delvis lempning av overtredelsesgebyr for foretak som henholdsvis avslører et kartell eller bidrar til oppklaringen av et kartell som de deltar i. Formålet med lempningsadgangen er å gi deltakere i ulovlige samarbeid insentiver til å bryte ut av samarbeidet, og bidra til Konkurransetilsynets arbeid med å avsløre alvorlige brudd på konkurranseloven.

I konkurranseloven § 30 og § 31 er det gitt regler om hel eller delvis lempning av overtredelsesgebyr og nærmere saksbehandlingsregler er gitt i forskrift 11.12.2013. Nedenfor vil det blir gjort rede for Konkurransetilsynets lempningsprogram.

Konkurransetilsynet vil umiddelbart behandle en henvendelse om nedsettelse av overtredelsesgebyr (lempningssøknad), og så snart som mulig avholde et møte med foretaket. Henvendelser om lempning kan rettes til Konkurransetilsynet på telefon 55 59 75 38. Fullt fritak for overtredelsesgebyr vil bare bli gitt til det foretaket som er det første til å oppfylle kravene til hel lempning, jf. loven § 30.

Søknad om hel eller delvis lempning rettes til Konkurransetilsynet. Konkurransetilsynet vil gi en skriftlig bekreftelse med dato og klokkeslett for når søknaden med tilhørende bevis er mottatt. I bekreftelsen vil de bevis som er fremlagt bli identifisert. Konkurransetilsynet vil på bakgrunn av det fremlagte bevismaterialet så snart som mulig underrette foretaket om det vil bli gitt hel eller delvis lempning.

Konkurransetilsynet vil så snart som mulig, etter en foreløpig vurdering, underrette lempningssøker skriftlig om at det er grunnlag for hel eller delvis lempning. Endelig vedtak om lempning beror blant annet på videre samarbeid med tilsynet under saksbehandlingen.

Hel lempning (amnesti)

Et foretak kan gis hel lempning dersom det av eget tiltak er det første til å fremlegge bevis som er tilstrekkelig til å:

- få beslutning om bevissikring etter konkurranseloven § 25 i forbindelse med en antatt overtredelse av konkurranseloven § 10, og Konkurransetilsynet på det tidspunkt opplysningene ble fremlagt, ikke var i besittelse av tilstrekkelige bevis til å kunne kreve slik beslutning, eller
- bevise overtredelse av konkurranseloven § 10, og Konkurransetilsynet på det tidspunkt opplysningene ble fremlagt, ikke var i besittelse av tilstrekkelig bevis til å bevise slik overtredelse.

Det vil likevel ikke bli gitt hel lempning dersom foretaket:

- ikke av eget tiltak samarbeider fullt ut under hele Konkurransetilsynets saksbehandling, herunder opplyser om alle bevis som det kjenner til og besvarer enhver henvendelse fra Konkurransetilsynet i forbindelse med overtredelsen,
- ikke opphører med deltakelsen i overtredelsen senest på det tidspunkt det fremlegger bevis, med mindre Konkurransetilsynet har anmodet om noe annet, og
- har søkt å tvinge andre foretak til å delta i overtredelsen.

Fremleggelsen av bevis

Foretaket kan velge mellom å umiddelbart legge frem alt bevismaterialet eller først å fremlegge bevismaterialet i hypotetisk form. Videre kan foretak som har kjennskap til en mulig overtredelse oppnå rett til lempning fra det tidspunkt søknad om lempning fremsettes ("markør" i lempningskøen), uten samtidig å måtte redegjøre for bevismaterialet.

Forutsetningen er at foretaket skal samle bevis som overleveres Konkurransetilsynet innen en fastsatt frist, og den prioriterte retten til lempning er bare gyldig i perioden som tilsynet fastsetter.

Dersom foretaket velger å umiddelbart fremlegge bevismaterialet, må det legge frem alle bevis for overtredelse som det er i besittelse av. Avdekkes det i ettertid at foretaket ikke har lagt frem alt bevismateriale som foretaket har kunnskap om, vil tilsagnet om hel lempning som hovedregel trekkes tilbake. Retten til lempning kan også bortfalle dersom foretaket utfører handlinger som vanskeliggjør Konkurransetilsynets etterforskning, eksempelvis tilintetgjøring av bevis, inngivelse av uriktige opplysninger eller å avsløre eksistensen av eller innholdet i søknaden om lempning.

I de tilfeller der bevisene fremlegges i hypotetisk form, skal foretaket gi en klar beskrivelse av bevisenes art og innhold, slik at Konkurransetilsynet gis tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om bevisene oppfyller vilkårene for hel lempning.

Foretak som velger å fremlegge bevismaterialet i hypotetisk form, har selv risikoen for at deres beskrivelse er i overensstemmelse med det underliggende bevismaterialet.

Delvis lempning (reduksjon av overtredelsesgebyr)

Selv om vilkårene for hel lempning ikke er oppfylt, kan foretaket likevel innrømmes delvis lempning dersom det fremlegger bevis som vesentlig styrker Konkurransetilsynets muligheter for å fastslå en overtredelse av konkurranseloven § 10. I tillegg må foretaket opphøre med overtredelsen senest på det tidspunktet bevisene fremlegges.

Hvorvidt bevisene vesentlig styrker muligheten for å fastslå en overtredelse, beror på en objektiv vurdering av bevisenes art og innhold, sammenholdt med det bevismaterialet Konkurransetilsynet allerede var i besittelse av da bevisene ble fremlagt. Skriftlig bevismateriale som kan tilbakeføres til tidspunktet for overtredelsen vil generelt ha større bevisverdi enn bevismateriale om senere forhold. På samme måte vil bevismateriale som er direkte knyttet til det aktuelle saksforhold generelt bli ansett å være av større verdi enn bevismateriale med indirekte tilknytning.

Dersom foretaket oppfyller vilkårene for delvis lempning vil overtredelsesgebyret bli redusert på følgende måte:

- Det første foretaket som oppfyller vilkårene, gis lempning på 30 til 50 prosent.
- Det andre foretaket som oppfyller vilkårene, gis lempning på 20 til 30 prosent.
- Øvrige foretak som oppfyller vilkårene, gis lempning på inntil 20 prosent.

Ved den nærmere fastsettelsen skal det tas hensyn til hvor tidlig bevismaterialet ble fremlagt, styrken i de fremlagte bevisene og i hvilken grad foretaket har samarbeidet med Konkurransetilsynet.

Lenke:

[Forskrift om utmåling og lempning av overtredelsesgebyr.](#)